

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
201200510-/HEG

Dato
29.06.2012

Høring - NOU 2012:9 - Energiutredningen - Verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet av 23. mars 2012 vedrørende høring av NOU 2012:9 Energiutredningen. Landbruks- og matdepartementet har ingen generelle merknader til utredningen, men vil komme med noen kommentarer til enkelte av kapitlene:

Kapittel 7

Kapittel 7.1

På side 79 under overskrifta "Bioenergi" står det: *"Avfall fra skogindustri og vedforbruk i husholdninger utgjør i dag mer en halvparten av biomassen til energiproduksjon i Norge."* Dette er ikke helt korrekt. I følge SSBs energistatistikk utgjør avfall fra skogindustri og vedforbruk omtrent halvparten *hver* av biomassen som nyttes til energiproduksjon.

I neste avsnitt under samme overskrift står det: *"Miljøutfordringene ved bruk av biomasse fra skog er i første rekke knyttet til uttak fra rike skogtyper, gammel naturskog, truede vegetasjonstyper og habitater med konsentrasjoner av truede arter. Uttak av virke fra skogen til bioenergi må følge offentlige reguleringer og gjeldende sertifiseringsordninger for bærekraftig skogsbruk, og skiller seg dermed ikke fra uttak av tømmer til skogindustrien."*

Første setning kan gi inntrykk av at det foregår målrettet hogst i slike områder. Det er viktig å få fram at det ikke er tillatt å hogge skog før det er gjennomført miljøregistreringer og med basis i disse, vurdert hvilke hensyn som er nødvendig å ta til miljøverdier. Den andre setningen påpeker med andre ord et forvaltningsregime som faktisk er etablert.

I det tredje og siste avsnittet under overskriften "Bioenergi" står det: "*Klimagasseffekter ved bruk av bioenergi avhenger av råstoffet. Det slippes ut CO₂ ved forbrenning og nedbryting av biomasse og det tar tid før ny vegetasjon tar opp like mye CO₂ som den gamle. CO₂-effektene av økt bruk av bioenergi avhenger blant annet hva som alternativt ville skjedd med biomassen. Økt bruk av hogstavfall, som i liten grad utnyttes i dag, kan gi en positiv CO₂-effekt allerede på kort sikt. Økt uttak av skog for energiformål vil ha lang tilbakebetalingstid. Økt avvirking til bioenergi kan gi økte utslipp på kort sikt, men bedre CO₂-balanse og tilgang på ny fornybar energi i et lengre perspektiv (Trømborg m.fl., 2011).*"

Landbruks- og matdepartementet ønsker å kommentere at det her gjengis en liten flik av en omfattende debatt som har pågått i etterkant av framleggingen av Klimakur 2020. Det vil gå for langt å belyse dette temaet i sin helhet her, men vi vil påpeke et par viktige forhold. For det første skiller klimatiltak i skog seg fra tiltak i andre sektorer ved at klimaeffekten må sees i et langsiktig perspektiv. Dette gjelder for alle land, men i enda større grad for Norge (og andre land med boreal skog) der omløpstiden for et skogbestand er lang, dvs. 70-120 år. Det er m.a.o. en selvfølge at om vi øker eller reduserer avvirking i dag, vil dette gi en umiddelbar effekt på utslippene i Norge. Det tar lang tid å kompensere dette, fordi det tar lang tid å bygge opp lagret karbon gjennom fotosyntesen, mens det tar mye kortere tid å slippe ut karbonet gjennom respirasjon og annen forbrenning. Klimaforskningen har så langt ikke kunnet gi noe klart svar på hva som er *for lang* tid i forhold til å påvirke stabiliseringskonsentrasjonen i atmosfæren. Togradersmålet er koplet til stabiliseringskonsentrasjonen av CO₂ i atmosfæren og i følge FNs klimapanel har en slik stabilisering en tidshorison på 100-150 år. Vi er enig i at økt bruk av hogstavfall til å substituere fossil energi vil (*ikke bare kan*) gi en positiv CO₂-effekt på kort sikt. Dette fordi alternativet er at hogstavfallet blir liggende i skogen og der vil det brytes ned over tid og avgi CO₂ til atmosfæren. For øvrig gjelder for alt uttak av tømmer og annen biomasse fra skogen at så lenge uttaket er mindre enn den årlige tilveksten, kan vi betrakte biomassen som karbonnøytral i et langsiktig perspektiv.

Det andre vi vil kommentere er at teksten gir inntrykk av at det er aktuelt å øke avvirkingen med det formål å skaffe råstoff til bioenergi. Dette er en uaktuell problemstilling under gjeldende rammebetingelser. Skog avvirkes først og fremst for å levere skur og fiber til industrien. Det er her skogeierne får best betalt for produktene. Dette betyr at skog sjelden eller aldri avvirkes alene for å bli brukt som bioenergi. Bioenergi hentes primært fra skogsavfall og fra restprodukter til trevare- og treforedlingsindustrien. Dette betyr at det ikke har noen mening å snakke om CO₂-effekt og tilbakebetalingstid for skogsråstoff til bioenergi.

Kapittel 11

Kapittel 11.8

I siste avsnitt under 11.8.1 står det innledningsvis: "*Bioressursens klimanøytralitet debatteres både nasjonalt og internasjonalt.*"

Her viser vi til våre kommentarer ovenfor.

Kapittel 11.11

I fjerde avsnitt står det: *"Norge utnytter i underkant av 5 prosent av det tekniske potensialet for bioressurser fra skog."*

Her mener vi at det er det teoretiske potensialet og ikke det nyttbare potensialet (dvs. det som er økologisk og teknisk forsvarlig eller mulig å ta i bruk), som omtales. Jf. også kap. 11.8.1 hvor det refereres til ulike analyser over teknisk potensial for økt uttak av biomasse fra skog til energiformål.

Med hilsen

Knut Øistad (e.f.)
avdelingsdirektør

Heidi Garberg
seniorrådgiver

